

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsacega mesca na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni daevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 1. roznika 1866.

List 16.

Sporočilo

bratovščine presv. Rešnjega Telesa v Ljubljani leta 1865/6.

Očitno se kaže božji blagoslov pri bratovščini za vedno češenje presv. Rešnjega Telesa in za lepšanje ubožnih cerkvá na Kranjskem. Kakor smo vsako leto, od kar se je začela naša bratovščina, radostnega serca oznanili, da od dné do dné narašča število njenih udov, da se lepo množé dobrotni darovi, in da se tudi vedno več marljivih pa umetnih rok iz vsih stanov vdeležuje blagega našega početja — tako imamo tudi letos povedati dokaj veselega.

Lanskim 9347 udom jih je na novo prirastlo 1291, tako da zdaj 10.638 bogoljubnih duš v ljubljanski škofiji opravlja mesično molitvino uro presv. Rešnjemu Telesu na čast.

Pervi četertek vsacega mesca se je v tukajšni nunski cerkvi redno obhajala bratovska služba božja, pri kateri se je vselej kaj lepo število udov vdeležilo skupnega sv. obhajila.

Sploh je bilo sladko tolažilo, viditi, kako so se za božjo čast vnete duše kar skušale, da bi z iskreno molitvijo, z blagoslošno darljivostjo pa z bistrumnim delom svojih rok bolj in bolj povelečevale in častile presv. Rešnje Telo.

Akoravno časi niso bili ugodni, in je tudi nekaj far zaostalo s svojimi letnimi doneski, znašajo vendar letošnji dohodki, ki so se obrnili v lepšanje cerkvá 2577 gold. 61 kr. Temu so pa tudi prišteti izvanredni darovi, kateri so iz raznih krajev došli bratovščini v preteklem letu in sicer: iz gornjega Tuhinja 30 gold., iz Unca 30 gld., iz Šmartna pri Kranji 10 gold., iz nove Oslice 30 gl., iz Bukovšice 20 gl., iz Ljubljane 20 gl., iz Ternovega pri Bistrici 45 gold., iz Kovorja 20 gld., iz Goričice 25 gold.

Napravila je s tem denarjem bratovščina: 1 obhajilni kelih, 5 pluvijalov, 20 mašnih plaščev, 12 velumov, 19 raznih štol za pridige, obhajila in spovednico, 50 altarnih blazinic, 3 altarne pette, 12 burz za obhajila, 1 plašček za okoli obhajilnega keliha, 2 banderci pred presv. Rešnje Telo, 20 mašnih srajc, 20 prepasov, 40 humeralov, 2 koretlja, 72 korporalov, 72 pal, 216 purifikatorjev, 120 ročnih pertičev in 2 rudeči obleki s koretljema za ministrante.

Da se je pa z oziroma majhnimi dohodki zamoglo napraviti toliko število krasne bogoslužne obleke, vedidel umetno vezene, za katero se ni porabilo nič slabega blaga, ampak skoz in skoz postavna roba, — zato gré naj večja hvala nesebičnemu in neprecenljivemu trudu nekterih blagih gospá in devic naše bratovščine in

marljivosti nunskih učenk, ktere so skerbno in umetno vodile častite gospé uršularice.

Vse izdelane reči so bile po navadi izpostavljene od 10—17 vel. travna v sobah, ktere so blagovoljno v ta namen odstopile nune uršulinke. Razdeljene so pa bile te reči med naslednje cerkve. Dobila je:

V Ljubljanski dekanii:

1. Cerkev ternovska 2 altarni blazinici;
2. na Igu 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
3. v Šentvidu 1 pluvijal;
4. na Dobrovi 2 altarni blazinici;
5. na Ježici 1 mašni plašč;
6. pri sv. Katarini 1 mašni plašč;
7. v Želimljah 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Loški dekanii:

8. V Škofji Loki 1 velum;
9. v Sorici 1 mašni plašč;
10. v Zalem logu 1 mašni plašč;
11. v Bukovšici 1 velum, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev.

V Kranjski dekanii:

12. Na Primskovem 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
13. v Cerklah 1 mašni plašč;
14. v Voglah 2 altarni blazinici;
15. v Šmartnu pred Kranjem 1 banderce pred presv. Rešnje Telo;
16. v Križah pri Teržiču 2 altarni blazinici;
17. v Naklem 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korporalev, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev;
18. v Podbrezjah 2 altarni blazinici;
19. v Kovorji 1 mašni plašč;
20. v Mavčicah 1 mašni plašč.

V Radoliški dekanii:

21. V Radolici 2 altarni blazinici;
22. v Kranjski gori 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
23. v Srednji vasi 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev.
24. v Begnjah 1 velum, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
25. v Ljubnem 1 mašni plašč;
26. v Lescah 1 mašni plašč, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev;

27. na Dobrávi 2 altarni blazinici;
 28. na bohinjki Beli 2 altarni blazinici;
 29. v Ratečah 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Kamniški dekanii:

30. Na Goričici 1 mašni plašč;
 31. v Vodica 2 altarni blazinici;
 32. v Dobu 1 mašni plašč;
 33. na Berdu 1 mašni plašč;
 34. v Šmartnu 2 altarni blazinici;
 35. v Motniku 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 36. v Špitaliču 1 mašni plašč;
 37. na Homcu 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev.

V Moravski dekanii:

38. V Dolu 1 velum, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 39. v Krašnji 2 altarni blazinici;
 40. v Pečah 2 altarni blazinici;
 41. pri sv. Heleni 1 mašni plašč, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Šmarski dekanii:

42. Šmariji 1 štolo za obhajila, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 43. na Lipoglavem 2 altarni blazinici;
 44. v Javoru 1 koretelj.

V Litijski dekanii:

45. Na Svibnem 1 burzo in 1 štolo za obhajila;
 46. v Šentjurji pri Svibnem 1 velum.

V Trebanski dekanii:

47. V Mokronogu 2 altarni blazinici;
 48. v Šent-Janžu 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 49. pri sv. Trojici 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev.

V Kerški dekanii:

50. V Leskovcu 1 pluvijal;
 51. v Križevem pri Kostanjevici 3 altarne pette.

V Novomeški dekanii:

52. V Novem mestu 1 mašni plašč;
 53. v Sempetru pri Novem mestu 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Metliški dekanii:

54. V Černomlji 2 burzi in 1 štolo za obhajila;
 55. v Metliki 1 pridigarsko štolo, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev;
 56. v Starem tergu pri Poljanah 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 57. v Dragotušu 1 pluvijal, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 58. na Vinici 1 mašni plašč;
 59. v Suhoru 2 rudeči obleki s koretljema za ministrante;
 60. na Verhu 1 obhajilni kelih pa 1 plašček za okoli njega;
 61. v Preloki 2 altarni blazinici.

V Ribniški dekanii:

62. V Dragi 2 altarni blazinici;
 63. na Turjaku 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco,

- 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev;
 64. v Lašičah 1 mašni plašč.

V Verhniški dekanii:

65. V Polhovem gradu 2 altarni blazinici;
 66. v Preserji 2 altarni blazinici;
 67. v Horjulu 2 altarni blazinici;
 68. v Logatcu 1 mašni plašč;
 69. v Rovtah 1 mašni plašč;
 70. v Hotederšici 2 altarni blazinici.

V Idrijski dekanii:

71. V Godoviču 2 altarni blazinici;
 72. v Černem verhu 1 banderce pred presv. Rešnje Telo;
 73. na Vojskem 2 altarni blazinici;
 74. v Zavracu 1 burzo in 1 štolo za obhajila, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici;
 75. pri sv. Magdalenii na gori 1 velum, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Cerknjski dekanii:

76. Na Unici 2 altarni blazinici.

V Postojnski dekanii:

77. V Postojni 1 pridigarsko štolo;
 78. v Hrenovicah 2 altarni blazinici;
 79. v Slavini 1 velum, 6 korporalov, 6 pal, 18 purifikatorjev, 10 ročnih pertičev, 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici.

V Bistriški dekanii:

80. V Ternovem pri Bistrici 1 pluvijal;
 81. na Premu 2 altarni blazinici, 1 koretelj.

V Vipavski dekanii:

82. V Šent-Vidu pri Vipavi 1 mašni plašč;
 83. v Slapu 1 mašno srajco, 1 prepas, 2 poramnici, 3 korporale, 3 pale, 9 purifikatorjev, 5 ročnih pertičev.
 84. Frančiškanska cerkev v Novem mestu 1 pluvijal.
 85. Indijanski misijon preč. gosp. Fr. Pirca 5 raznih štol.

Iskrena molitev obdarovanih naj sprosi bogati blagoslov božji vsem blagim dobrotnikom naše bratovščine;

Hvaljeno, češeno in moljeno bodi presv. Rešnje Telo!

V Ljubljani binkoštni pondeljek 1866.

D. Henrik žl. Pavker,
 špiritval ljubljanske duhovščine
 in vodja bratovščine.

Binkošti

na Sinaji in na Sijonu.

Med gromenjem in bliskanjem je pred tisuč in blezo petkrat sto leti dana bila izraelskemu ljudstvu na gori Sinaji postava. Bilo je to petdeseti dan po velikonočnem prazniku, ki so ga Izraelci pervikrat že v Egiptu obhajali, preden so bili sužnosti oteti (Exod. 19, 1. 16. sl.); bile so perve binkošti (*ἡ πεντηκοστή* namreč *ἡμέρα*) in ostale za naprej velik praznik pri Judih v hvaležni spomin dane od Boga postave, ki je bila podloga vere, pravosodja, občinskega kakor domačega življenja tega posebnega národa. Vstanovljena je bila na gori Sinaji cerkev stare zaveze, ki je le eno ljudstvo obsegala, katero se zato imenuje ljudstvo božje (Exod. 19, 3. sl.).

Preteče zopet kakih petnajst sto let, ko je med enacimi prikaznimi na Sijonski gori sveta cerkev nove

zaveze bila vstanovljena. — V obednici (coenaculum), kjer je Gospod s svojimi slednjokrat na zemlji velikonočno jagnje zavžil, in ktera se je po spričevanju sv. Epitanija (de pond. et mens. c. 14.) vzderžala do cesarja Konstantina, so bili apostoli z Marijo in pešico vernih zbrani pričakovaje spolnjenja Gospodove oblube, da bodo napolnjeni s sv. Duhom. (Act. 1, 4. 5.) — „Ko so bili tako vsi zbrani, nastane hipoma iz neba dol šumenje, kakor ob silnem viharji, in prevzame ves stan, kjer so bili. In prikažejo se nad njimi razdeljeni jeziki kakor z ognja, in vsi so bili polni svetega Duha, ter začeli govoriti v raznih jezicah, kakor jim je dal sv. Duh spregovoriti. Bilo je pa v Jeruzalemu (tedaj, kakor ob drugih velikih judovskih praznikih) Judov, pobožnih mož, iz vsih narodov pod milim solncem. Ko se tedaj glas (silno šumenje, pa tudi navdušeno govorjenje v raznih jezicah) zasliši, se zbere množica in stermi, ker je vsakdo njih slišal govoriti v svojem jeziku, in stermé rečejo: Niso li ti vsi, ki govoré, Galilejci; kako to, da čujemo vsak svoj jezik, ki nam je prirojen? Partii, Medijanci, Elamiti in prebivavci Mesopotamije, Judovske (ali „Indije“, kakor beró drugi rokopisi), Kapadocije, Ponta, Azije, Frigije, Pamfilije, Egipta in iz Libijske pokrajne okoli Cirene, iz Rima, Judje in spreobrnjenci (judovski), Kritci in Arabci — čujemo jih govoriti čuda božje v naših jezicah.“ (Act. 2. pogl.) — Glej, prevesele binkošti na Sijonski gori; začetek sv. kristjanske cerkve, ki pa ni več namenjena le enemu narodu, kakor cerkev starega zakona, ampak vsem narodom celega sveta; zato nosi častito ime katoliška, *) kakor je tudi odrešivna kri Sinú Božjega v odrešenje vseh narodov na križu bila preleta. Živo znamenje, da so vsi narodi zemlje povabljeni k veliki večerji božjega kraljestva, je bil dar jezikov, podeljen od Boga sv. Duha apostolom, blagovestnikom tega kraljestva, da ponesó glas kralja nebeškega vsem narodom, ktere je odkupil s svojo presveto kervjo, ter jim po svojem vnebohodu vrata nebeške odklenil.

Jezik je duša edinosti: kateri govoré en jezik, so eno telo, en narod. Tako bi imelo biti po božji volji vse človeštvo: eden edini rod božjih otrok na zemlji. Ko so pa v neveri in posvetnem duhu od Boga odpadli, ter posvetno kraljestvo brez Boga vstanoviti hteli: jim Bog jezik zmede, da nastane više jezikov, kakor iz enih strun razni akordi doné. Od teh dob se začno po jezicah ločiti razni narodi. Bilo je to naj modrejše zdravilo, da se ni moglo človeštvo več družiti v svojo lastno pogubo. Od teh dob narodi osamé: vsak za-se dela; druge prezira, bolj ko je olikan, mogočen; znanost je lastina posameznega naroda; jekoslovja paganstvo celó ne pozna. — Pa razcepljenost ta je po božjem sklepu le začasna, dokler namreč niso časi dotekli, da je prišel iz nebes Zveličar, kteremu je judovsko ljudstvo, pa tudi paganski svet pot pripravljal: ljudstvo judovsko, ki je varovalo zaklad prave vere, da je takó vsaj v enem ljudstvu pripravljeno bilo dušno polje, na ktero je zamogel Zveličar seme nebeškega nauka vsejati; in paganski svet, ker se je bil v svoji veliki dušni nadlogi sam sebe naveličal, da je potem toliko bolj željuo sprejel veseli glas rešenja iz groznih dušnih zmot.

Zato je dal sv. Duh na binkoštni praznik apostolom dar jezikov, ker se je zdaj začelo delovanje sv. katoliške cerkve, ki ima vse narode zbrati v eno veliko rodovino božjih otrok. Glej, sv. Peter stopi pred zavzete ljudi rodú Semovega, Kamovega in Jafetovega, in oznanjuje evangeli od odpusjenja grehov po resnični pokori in kerstu v imenu Jezusa Kristusa, in spreoberne se

jih berž tisti dan okoli tri tisuč. — Tako je Bog v sveti kat. cerkvi združil, kar je bil poprej razdjal. Spoznali so zdaj zopet narodi, da je njih namen viši in blaži, kakor le derviti se po tej ubogi zemlji in drug drugzega čertiti, preganjati, stiskati in pobijati; spoznali so, da imajo Boga Očeta v nebesih, kterega niso poznali, in da jih hoče zdaj, ko so zakladi odrešenja sveti cerkvi izročeni, za svoje otroke sprejeti, kakor je toliko lepo to prerokoval kraljevi pesnik rekoč: „Reminiscetur et convertentur ad Dominum universi fines terrae; et adorabunt in conspectu ejus universae familiae gentium.“ — „Spomnili bodo se in spreobrnili k Gospodu vsi kraji sveta: in molé se bodo klanjali pred obličjem njegovim vsi rodovi nevernikov.“ Ps. 21, 28.

V kristjanski cerkvi je raznih narodov, pa ljudstvo kristjansko je le eno — nja premeniten poklic le eden, nja prava domovina le ena — v nebesih, kamor se spravlja iz te doline solz in tudi srečno dospé, ako se le prav voditi da sveti materi katoliški cerkvi. (Dalje sledi.)

Po njih sadu jih bote spoznali.

Mat. 7, 16.

„Dokler ljudstvo še v Boga veruje, nebes pričakuje in se pekla boji, ne more biti srečno na tem svetu; keršanska vera mora iz sveta —“ to je poslednji namen skrivnih družeb, preklicanih frajmavrarjev, ru-dečkarjev ali rovarjev vsih dežel in narodov in v tem so si podobni kakor krokar krokarju. — Pervi naj večji in naj nevarnejši sovražnik je keršanski Rim, tedaj „napadajmo ga z vso silo, z zvijačo in lažjo, stavimo v zasmeh naprave in zaničujmo postave katoliške cerkve in njene svečenike ali duhovne,“ in to je vzrok, da se toliko pisari zoper papeža, zoper katoliško cerkev, zoper katoliške vlade in zoper zveste katoličane.

Satan se je hotel v nebesih zoper Boga povzdigniti, pahnjen je bil v pekel, skuša in zapelje človeka na zemlji; Sin Božji pa je kači glavo sterl; ali satan se mašuje, Bogu nakljub hoče imeti tudi na zemlji svojo cerkev; skrivne društva so njegova cerkev, frajmavrarji pa njegovi svečeniki. Medene pa strupa polne besede, s kterimi vabijo nevidne ljudi, so pa: Edino na svetu potrebno je, da človek počteno živi in ljudem dobrote skazuje, naj že potem kaj veruje ali nič; v verskih rečeh je vsak človek sebi zadosti, čemu si toliko prizadevati za vero in življenje po veri! Kdo ne spozna, kaka nevarnost so te besede, kajti apostelj pravi: „Pravični iz vere živi; kdor ne veruje je že pogubljen.“ Ljubezen do bližnjega izvira iz ljubezni do Boga in poslednja je prava in naj imenitnejša dolžnost.

Zakaj se pa ta vera, ktera vojsko napoveduje Božjemu razodenju in keršanstvo smertno sovraži, tako hitro razširjuje?

Vnemarnost v veri pripelje do zaničevanja, samopašno življenje pa draži k sovraštvu do razodenja Božjega, do verskih in cerkvenih resnic. Kdor hudobno živi, tak bi naj raji vidil, da bi ne bilo ne nebes ne pekla. Skrivne društva in njih učeniki stavijo svoje upanje na ljudsko spačenost, na hude strasti in ostudne razvade stavijo svoj nauk. „Strasti se morajo gojiti, ljudstvo pa npravno pačiti in popačiti;“ in v ta namen prihaja toliko slabih in pohujšljivih spisov med ljudstvo. Naj terdnejši zavezniki in usta, po kterih ti besničarji ali prostomavtarji govoré, so časnikarji, ti so večidel podkupljeni; kdor si upa drugač pisati in govoriti, tega zaničujejo in psujejo. Imajo pa tudi svoje ude med mladimi možmi, celo kralji so pri teh družbah; tirjajo pa enakopravnost vseh ver, bratovstvo in človekoljubnost imajo zmirom na jeziku. Vlado, ktera jim streže ali

*) Tako jo imenuje že sv. Ignacij, učence apost. Janeza (Ep. ad Smyrn. c. VIII.), kar je hitro povsod navada bila (cfr. Eccles. Smyrn. de mart. s. Polyc. Ep. circul. IV. Ed Hefele pag. 273.)

vgaja, v zvezde kujejo in se ji prilizujejo, ali njih poslednji namen je ves drugačen, namreč „zadušiti poslednjega kralja s črevesom poslednjega svečenika.“

„Po njih sadu jih bote spoznali. Se li bere grozdje s ternja, ali fige z osata? Malopridno drevo ne more roditi dobrega sadu. (Mat. 7, 16. 18.)“ Vladam se prilizujejo, dokler njih pesem godejo, dokler jih potrebujejo, da vzajemno zatirajo svojega naj večjega sovražnika, katoličanstvo in sploh keršanstvo; smert in pogubo pa žugajo vladarjem, kateri se jim izneverijo, kateri jim nasprot ravnaajo in ko bi mogli, bi vse kristjane, kateri nočejo njih pesmi peti, v žlici vode vtopili. — Poglejmo zgodovino preteklega stoletja, v katerem so se te društva prav za prav vredile, francosko prekucijo l. 1789 in vse njene nasledke po vesoljnem svetu; ozrimo se danes po Evropi, pogledimo v dežele, kjer mavtarji vladajo — kaj vidimo tam? Pregarjanje katoličanov, ljudstvo pravno sprideno in brez vse vere; nasledek tega pa so kervave vstaje, razdevanje in pokončevanje blagostanja dežel in narodov.

Pri nas v Avstrii pa vendar še nismo tako daleč prišli?! — Hvala Bogu, da ne; Avstrija še ni zatajila svojega katoliškega značaja; skrivnih družeb ne odobruje; veliko je še zdravega katoliškega jedra med ljudstvom, in to nas tolaži ter napolnjuje z veselim upanjem. — Kako pa je z našim katoliškim življenjem, koliko vere se vidi pri stanovih, ki se med omikane štejejo? Časniki napadajo ali zasmehujejo katoliško cerkev in njene postave, po deržavnih in deželnih zborih so letale pšice na katoliške naprave, na katoliške mašnike, občno mnenje je skorej vse napčno. Jud se potegne za svojo vero, Turk hvali svojega preroka, protestant svoje nauke, katoličan pa — napada svojo sveto cerkev, svete reči so mu v šalo in kratek čas, svojo omiko hoče kazati s tem, da cerkve ne uboga in ne spoštuje, — sram ga je katoličan biti. Le pogledjte, koliko ljudi derži zapovedane postne dni, koliko katoliških kristjanov je, ki ne opravijo velikonočne dolžnosti in spoznali bote, da ni ga skoraj vernika, ki bi tako malo čislal svojo vero, kakor katoličan. Poglejmo kakšne so očitne veselice, kakošno je življenje po družinah; vse drugo se hvali in povzdiguje, le življenje po veri se v nemar puša. Od tod pa tudi izvira spačenost med ljudstvom, od tod pride toliko samomorov; človek išče sreče zadovoljnosti in zloznega življenja le edino na tem svetu; ako mu sreča ni mila, ni zanj na svetu več upanja, tedaj konča svoje revno življenje. Vnemarnost v verskih rečeh je dalje kriva, da so ljudje tako malo značajni pa da povsod omahujejo, kakor terst, ktereга veter sem ter tje goni, da obračajo svoj plašj po vetru vsakdanjih govoric in šeg. Kjer ni prave podlage, tam tudi ni prepričanja in nobene stanovitnosti. Iz vnemarnosti, naj hujsi krivovera, pa se zbudi ljudstvo le po hudih viharjih in silnih stiskah. Že gromi sem ter tje na političnem obnebj, in kar se medderžavne pogodbe ne spoštujejo, Evropa nima miru. Narod se naroda, vlada se vlade boji, povsod strah in razdraženo pričakovanje reči, ktere imajo priti nad človeški rod. Rovarji pa delajo v temi, podkopujejo in vertajo na skrivnem, in svet stermiti, ko vidi na enkrat silne nepričakovane prekucije. — V teh časih pa povzdiguje slabi starček pa terdni varh katoliških resnic in neprestrašeni namestnik Kristusev na zemlji, svoj krepko doneči glas, svari pred nejevero in krivimi in zapeljivimi nauki ter kliče verne na boj zoper sovražnike katoliških resnic. — Kaj pa naj storimo mi katoličanje? Verno poslušajmo glas svojega Višjega patirja, imejmo resnice katoliške vere ne le v sercu, temuč spolnujmo jih tudi v djanji in kadar je treba očitno pokazimo, in neverni liberalizem, kateri ima do tistih naj več moči, kateri pred njim beže,

ne bo več povzdigoval tako ošabno svoje glave, ko bi vidil nasprotno kerdelo med seboj združeno. — Tako rodi vsako dobro drevo dober sad; vsako drevo pa, katero ne stori dobrega sadu, bo posekano in v ogenj verženo. (Mat. 7, 19.)

Morivec pa spovednik.

(Česki spisal Vács. Štule; poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

Malo pred véliko nočjo sem bil prišel v Dublin. Kamorkoli sem prišel in kdorkoli mi je pravil o smerti mojega prijatelja, vsak je terdil, da je morivec že v rokah. Jaz pa sem izdihoval in jokal po prijatelji. Dobro sem znal hliniti se! Ne véim, kako sem bil prišel v cerkev sv. Petra; ravno je bila propoved ali pridiga! To je bilo pred petimi leti na cvetno nedeljo. Propovedoval je meni neznan duhoven bledih lic. Pa njegove besede so bile iskrene. Že sem hotel zapustiti cerkev, ali nisem mogel. Počakal sem konca. Navdušeni duhoven je z gorečimi besedami grešnike opominjal k pokori. Tudi meni je genil hudobno serce, ki je ječalo pod težkim bremenom prijateljevega umora. Vest se mi je prebudila in opominjala me, naj se spravim z Bogom. Zastonj sem ta božji glas dušil v persih. Po dnevi sem sicer potolažil in omamil vest, ali toliko hujsje se je oglašala po noči. Prišel je véliki petek. Mene je neka moč gnala k propovedi k sv. Petru. Govoril je ravno tisti duhoven, kateri prešnja nedeljo, duhoven Patrik. Usmiljena očetova roka je hotela rešiti mojo dušo. Zjokal sem se zarad svojih grehov in obljubil, da se hočem še ta večer spraviti z Bogom. Sklenil sem spovedati se duhovnu, po katerem mi je govoril Bog.

Ali tudi takrat sem vbogal le na pol. Vedil sem, da bode moja spoved grozna, zato sem čakal naposled in čudni čutje so mi stiskali serce, ko sem klečal pred križem blizo spovednice. Že pozno na večer je tudi name prišla versta. Poklekнем in začnem praviti spovedniku, kaki grehi mi težé vest. Mnogo jih je bilo velicih groznih! Ali naj večjega sem hranil do zadnjega in tu sem povedal, da sem umoril prijatelja.

Dobro sem vidil, kako se je ljubeznjivi duhoven izgenil. Spoved je bila pri koncu, ali to se ne dá dopovedati, s kakovo ljubeznjivostjo in kako usmiljeno se je obernal k meni. „Ti si tedaj ubijavec! tako je djal. Ali koga — zakaj — kje si ga ubil? Ne boj se! Spomni se na skesanega razbojnika, povedi odkritoserčno, skesaj se, ohrani si dušo: Bog, tvoj odrešitelj, usmilil se bode nad teboj!“ Tako me je z milim glasom pregovarjal in jaz sem obstal.

Ubogi duhoven Patrik je spoznal in preveril se, da sem jaz hudobnež nalašč umoril prijatelja in za-to terpi njegov brat. Začel me je prositi, naj bi roditeljem ranjcega prijatelja povernil ukradene novce, naj bi verjetno dokazal sodnii, da je jetnik nedolžen. — Ali vse zastonj! Kar slišati nisem hotel o tem — novci so mi lili malik! Kaj pa še le, ko bi imel vradu oznaniti jetnikovo nedolžnost, samega sebe dati mu v roke in tako sled pokazati za pravim ubojnikom. Zato sem imel premalo moči. Mislil sem oslepljenec, da je dosti, da se le spovem svojih grehov! Verniti, pokoro delati za greh — oh! o tem nisem hotel kar nič slišati. Vse besede in prošnje žalostnega duhovna niso nič pomagale. Delj ko pol ure me je nagovarjal, pa vendar ni nič opravil. Le toliko me je cenil, da bi Boga prosil za milost in jutri večer zopet prišel, češ, da danes mi ne more dati svete odveze, ko bi tudi vsemu udal se. Dva mojih grehov sta bila taka, da jih smé le vladika odvezati, ali pa tisti duhoven, kateremu vladika dá oblast in sicer vselej posebej. Tako sva se ločila. Jaz sem obljubil, da pridem

jutri večer zopet k njemu, on pa me je tolažil, da bode z mojim težkim bremenom precej zjutraj hitel k vladiku.

Vso noč nisem zatisnil očesa. Nikjer nisem imel pokoja. Bal sem se, da me ne bi izdal duhoven. Že sem hotel skrivaj izbežati iz Dublina, ali neka viša neznana moč me je zadržala. Ko se je zmračilo, spet me je gnalo v cerkev k sv. Petru. Tako rekoč nehoté sem šel po Ave-Marii k duhovnu Patriku. Bal sem se sicer stopiti v njegovo sobo, ali moral sem. Oh, zakaj vendar nisem takrat vbogal! Dobri gospod je milo jokal. Zadnji čas je že bil, da bi bil rešil dvoje življenj.

Prišla sva bila v kaplanijo; duhoven Patrik mi je pomignil, naj sedem, potlej pa je šel v drugo sobo precej zraven in tam nekoliko pomolil. Vernivši se, podal mi je bil list, ki ga je bil sam pisal vladiku, potlej pa odgovor na svoje pismo. To in uno je bilo polno ljubezni in milosti do mene. Posebno me je bilo genilo vladikovo pismo. — Da, še dandanes so mir sercu besede, s katerimi je dobri vladika opominjal duhovna na svojo dolžnost, naj si pridobi mojo dušo. Kolikor se spominjam, tako-le je bilo:

„Sin moj v Jezusu Kristusu!

Tvoj list me je razveselil, pa tudi razžalostil. Najprej hvalo Bogu, da tvoj brat nedolžno terpi, da ni s tujo kervjo oskrnil meča, ki ga je podedoval po častitljivih sprednicah. To me je jako razveselilo. Vendar pa tudi mene skli tvoja rana, mili moj sin! Cutim, kako ti težko dě, ker celó z besedo ne smēš pomoči svojemu nedolžnemu bratu, in ko bi ga tudi že vlekli na morišče ne. Le z očesom ne smēš migniti, da bi izdal morivca. Saj vēs, da ti je cerkev na veke zapečatila usta takrat, ko ti je dala moč svetega Duha, da grešnikom odpuščaš ali pa zadržuješ grehe. Upam v Boga, da ti je smert milejša kot življenje oskrunjeno z grehom in zato sem preverjen, da s spovednim zamolčanjem si doboš mučeniško krono. Kar se tiče nesrečnika samega, prizadevaj si, da si pridoboš njegovo dušo. Ako se udá božjemu glasu; ako ne pripusti, da bi se smertjo tvojega brata nakopal si nov umor; ako je pri volji, poverniti ukradene novce: daj mu sveto odvezo, če ne, pa ne. Prosi in zaroti ga tedaj, naj se uda pravici. Ako si pa ravno hoče ohraniti življenje, ki mu bode gotovo težko breme, naj pred pričami dobrovoljno dokaže kje na tujem, da je tvoj brat nedolžen. Ako te vboga, naloži mu za pokoro to-le: Eno leto naj ne jé mesa in ne pije nobene napravljene pijače; vsak dan naj moli nekoliko spokornih psalmov, potlej pa spravljenega z Bogom pusti od sebe.

Ako se bode pa branil in terdovratno ostal v nespokornosti, pa vedi moj sin, da moraš sodbo prepustiti edinemu Bogu. Ti ne smēš svojemu bratu ohraniti življenja. Tvoje dolžnosti so svetejše. Tebe čaka mučeniška slava: móli pa molči! Naj na tem svetu ne izvé nihče, niti brat niti mati, da poznaš pravega morivca. Sicer smēš reči njim in vsemu svetu, da si preverjen o bratovi nedolžnosti, ali več pa besedice ne. Pa saj to vēs vse; jaz te le zato spominjam na-to, da bi te pokrepčal v Gospodovi službi. „Taceat etsi moriturus — molčati, ko bi tudi moral umreti!“ to je tvoje geslo! Bog, ki te tako zgodaj nenavadno in hudo izkuša, ima za te že tudi mučeniško krono pripravljeno. Le terdno stoj, da z Bogom in za Boga zmoreš nad svojim telesom in kervijo. Jaz pa molim in bodem molil za-te. Ako Bog dá, jutri zjutraj te obiščem. Poterdil te bodem in molil s teboj.

Milost Gospoda Jezusa Kristusa bodi s teboj in njegov pokoj naj vlada v tvojem sercu! Jarolim.“

(Konec sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Iz sporočila dunajske glavne bratovšine vednega češenja presv. R. Telesa in za lepšanje ubožnih cerkvá razvidimo, kako se veselo razširja ta bratovšina po avstrijskih deželah. Če primerjamo nanzanila vsih drugih s sporočilom naše bratovšine, kterege ima danes „Danica“ na čelu, najdemo veselo prikazen, da naša po številu udov prekosi vse svoje sestrice, razun une v Pešti, ktera ima 2000 udov več ko naša, kar pa ni nič čudnega, ker je po vsem Madjarskem razširjena. Po dohodkih je pa tudi med vsemi tretja v versti; celó dunajska glavna družba ima samo 735 gld. več dohodkov memo ljubljanske, akoravno dunajsko podpira najviša gospóda, k naši pa zgolj borno in revno ljudstvo prinasa svoje krajcerčke, in drug nobeden. Te številke so pač kej lepo spricvalo za naše verno ljudstvo, kakor je tudi letošnja razstava djansko pokazala lep napredek. Počastili so letos bratovšino razstavo tudi mil. naš knezoškof sami, si ogledali vse reči, pohvalili trud in gorečnost naših gospá, ki si toliko prizadevajo za božjo čast, in bratovšini podelili 100 gold.

— Poslednje 11. sporočilo rokodelske družbe pa nam kaže, da letos družba sicer ni mogla tako napredovati, kakor je želela, da pa tudi ni kaj zaostala; tega pa ni nikakor kriva družba sama, ampak prežalostni stan obertnijski v zadnjih letih. Ne pomnijo še leta, da bi bilo toliko rokodelskih pomagavcev zavolj pomanjkanja dela popotovati moralo; 87 udov ptujih kat. rokodelskih družeb je prišlo v Ljubljano in jo zapustilo — brez dela. Vpisalo se jih je letos 41 družnikov, Ljubljano jih je zapustilo 27 — tako da ima družba sedaj 51 udov (20 ptujcev pa 31 domačih.)

Lepo so se vadili tudi letos rokodelski družniki skupnega prijateljskega in bratovskega življenja, lepega vedenja itd.; učili so se pa tudi marsikaj družega koristnega in prijetnega n. pr. zgodovine, številjenja, naravoslovja, pisanja, slov. jezika, z lepim vspehom posebno slovenskega in nemškega petja. Razun tega je dajala družba svojim udom dovolj dušne hrane po svoji bukvarnici in po 10 časopisih, slovenskih pa nemških (ktere so gg. založniki večidel brezplačno poklonili) in jih vadila varčnosti pa dobrega gospodarstva po družbinski hranilnici, v ktero so udje letos vložili 353 gold. 85 kr. in iz nje vzeli 184 gld. 41 kr.

Udje plačujejo po 10 nkr. na mesec v družbino blagajnico, ta donesek se je pa stekal v družbino matico, ktera ima z obresti vred 1010 gold. Stroški (246 gld. 73. kr.) so se poplačali z ostankom lanskega leta pa z dobrotnimi darovi (188 gl.), kteri so med letom od več strani došli družbi iz blagih rok. Nadalje bode dobila družba še tudi iz zapuščine umerlega kanonika Poklukarja 100 gld. Tudi je poslala neka neznana dobrotnica 100 gld. s tem namenom, da se porabijo za vstanovitev prenočišča za popotvajoče rok. družnike, kterege pa skorej ne bode mogla družba poprej napraviti, da bo imela svojo lastno hišo, po kateri tudi že dolgo hrepeni, in k temu naj bi ji pomagali blagi dobrotniki! Zlasti v poslednji volji ali oporoki, ako kteri ne vedó, kam bi namenili kaj svojega premoženja, naj kat. rokodelske družbe ljubljanske ne pozabijo.

— Minule so lepe Šmarnice, ktere so se obhajale po vseh cerkvah letos, tudi pri sv. Petru, dokaj obilno in gotovo po mnogih keršanskih hišah. Nadjati se smemo, da ne bodo brez sadú. Morebiti nam sprosi Marija, pomoč kristjanov, ljubi mir in nas Bog na njeno prošnjo ovaruje hudih in strašnih nasledkov, kakoršne ima navadno vsaktera vojska. — Pervega majnika, piše naš Peregrin iz Ake (St. Jean d' Acre 4. majn.) do svo-

jega preč. g. fajmoštra, ko smo jezdili po samotah od Bejruta proti Dair-el-Kamru, glavnemu mestu Druzov, mi je bilo celi dan tesno pri srcu, ko sem mislil, kako lepo in prijazno se danes Šmarnice doma pričnó. — Ko smo Božjo pot po sveti zemlji dokončali na imenitnem hribu Karmelu, kjer sem se v karm. bratovšino zapisal, smo se prepeljali iz Kajfe v Bejrut na parobrodu, kamor smo prišli 28. mal. travna. Odmenil sem se potem še skoz nekdanjo Fenicijo ob morji popotovati in viditi deželo Druzov in Maronitov, Sajdo ali Sidon, Sur ali Tirus, in Ako, kjer smo ravno zdaj; od tod grem k Tiberjaškemu jezeru, potem v nekatere druge kraje in dalje v Damask, na Libanon, k Cedram ter pridemo okoli 24. majnika nazaj v Bejrut, kjer bom šel na morje, malo v Carjigrad, če bo mogoče, in potem domú z Božjo pomočjo... V sredi ali proti koncu rožnika upam domú priti... Silo veliko častitljivega in svetega sem vidil, marsikaj veselega sem slišal, kar za zdaj ne morem popisovati, zlasti ker zdaj zdaj morem spet iz sobe k Nazareškim sestram k litanijam in k Šmarnicam k katoliškim Maronitom, kjer je vse arabsko, rožni venec, pete litanije, drugo petje, pridiga, blagoslov s podobo Marije Device. Po vsih mestih imajo Šmarnice: pa latinskih katoličanov je v teh krajih večidel malo, maroniskih in grških nekaj več. — Čudno je s tem Verriptom, da je fanta nazaj pripeljal, kakor mi je v Jeruzalem pisal; ne vem kaj in kam bo z njim?... Jaz sem prav zdrav, hvala Bogu! Dobro mi tekne popotvanje, akoravno je težavno, da le duh malo počiva ter se glava in oči nekoliko okrepečajo. Sem pa tudi že skorej pravi divjak z veliko brado in zarujavel v obraz kakor Arabec! itd.

— Veseliti mora vsakega pravega rodoljuba, da so presvetli cesar poslavlili našega mnogozaslužnega rojaka gosp. F. Terpinca, predsednika kmetijske družbe, res velikega dobrotnika Kranjske dežele in mnogih domačih naprav s tem, da so mu podelili viteški križ Franc Jožetovega reda. Slava!

Iz zgornjega Tuhinja. † V ponedeljek o 2 popoldne g. Jakop: Kako lepa in imenitna je ljuba sramozljivost, čistost in nedolžnost: kako gerda in nespodobna pa nečistost; kako naj keršanske deklice sramozljive bojo v nosi, hoji, v besedi in djanji, kako naj čujejo na svoje oči, ušesa in jezik.

O 5. gosp. Anton od nebes, v čem je njih veselje. Kaj bi mogle sosebno dekleta storiti, da bi se nebes vdeležile. (Obhajajo se po navadi pri misijonu le na zadnje, le kader kdo želi zavoljo starosti, ali kakega družega vzroka, se mu posebno tudi postreže: in tako so bili večeraj in dans nekteri še le zvečer o 7 pri sv. obhajilu.)

V torek o 6 zjutraj g. Anton: Bog je neskončno dobitljiv, njegove dobrote bi mogli spoznavati in mu hvaležni biti. — Bog je povsod pričujoč, Boga bi se mogli bati, greha se varovati, ali mnogokrat se ne godi tako, marveč mu britko terpljenje le ponavljamo. Kej globoko je pridigar poslušavcem segal v srce, ko jim je popisoval, kako da malo Jezusu hvaležnost skazujejo, temuč ga le bičajo, s ternjem kronajo, na križ pribijajo.

O 11.: Jezus nam je dobitljiv, ker je za nas umerl: ker nam je zakrament presvetega Rešnjega Telesa postavil. Za toliko dobroto bi mu mogli hvaležni biti, toda toliko jih je, ki clo božje rope doprinašajo a) ki nimajo nobene prave žalosti ali grevenge; b) ki svoje grehe nalaš zamolčujejo; c) ki nobenega pravega sklepa nimajo, svoje življenje popoboljšati.

O 2 popoldne g. Jakop: Kako imenitna je ljuba ponižnost. Kako da naj bojo ravno dekleta ponižne v besedi, v hoji, pri delu, v djanji. Kako lepo plačilo da jih čaka, če bojo v resnici ponižne se ohranile.

O 5 zvečer gosp. Anton: Vaše eksercicije gredo k koncu. Jutri bote šle k sv. obhajilu, potlej pa na svoj dom. Kako se vam bo zdaj godilo? Kako, s kakšnimi sklepi bote to pot nastopile? Bodite stanovitne: zaupajte v Boga, v Jezusovo neskončno zasluženje. Nikar Marije, svojega angeljvarha, svoje patrone ne pozabite; kakega patrona p. sv. Alojzija, sv. Stanislava si izvolite. Sosebno naj vam bo Marija priporočena, ko vas bo žalost napadala, skušnjave vam nagajale, bolezninadlegovale, britkosti stiskale, se zaupljivo k njej zatekujte.

V sredo o 7 zjutraj: Kakor oče, ki se mu zadnja ura približuje, svoje otroke k svoji postelji pokliče, da da jim nekatere nauke podeli, so dans pridigar g. Anton s svojimi poslušavci storili, ter jih k stanovitnosti opominovali. Da bote pa ležej in bolj gotovo stanovitne, se varvajte a) greha ne le smertnega, ampak tudi odpustljivega; varvajte se b) nevarnosti in priložnosti, ki vas v greh napeljujejo; c) molite pridno ne samo zunanje: Očenaš, Češenamarijo in druge take molitve, ampak še bolj in rajši znotranje. Molite ena za drugo; molite za svojo faro; svoje predpostavljene, za sv. Očeta Pija IX; d) vojskujte se s sovražniki svoje duše: α) s hudim poželenjem, β) hudobnim duhom, γ) z njegovimi pomagači, δ) hodite pridno k spovedi, prejemajte vredno sv. obhajilo; sicer pa nikar ne pozabite, da Gospod potertega, skesanega serca nikoli ne zaverže.

O 9 je bilo splohno sv. obhajilo. Domači gospod so slovesno duhovno opravilo imeli, po svojem obhajilu, mašni plajš odložili, se k dekletom obrnili, in tako ginljivo od njih sreče v priliki od povabljenih k večerji govorili, da so vsim solze veselja v očeh igrale. Trije gospodje so skorej celo uro po cerkvi v kej lepem redu klečeče obhajali.

S Prihove 16. maja. † Ravno smo sklenili sv. misijon na Prihovi v Konjiški dekanii na Štajerskem; zatoraj hočem v naglici nekoliko od njega naznaniti preblagi Danici! Bilo je veliko dela, pa tudi upam v Boga, da ne zabstoj. —

Napovedano je bilo že enkrat v vašem listu, da bodo Jezusovci pri nas obhajali sv. poslanje o svojem času. Oni zlati, izvoljeni čas smo imeli od 8. do 16 dne maja mesca v spomin stoletnega obstanka Prihovske fare. In ker so čast. gospod fajmošter Janez Pevec totič čas ravno obhajali tudi svoj imendan in pa 50. rojstni god, — je vse to slovesnost še nekako povzdignilo. Bil je to res prijeten čas, bili so dnevi duhovnega veselja in zveličanja.

Vodila sta pa ta sv. misijon oo. gospoda Doljak in Valjavec, ki sta prišla iz daljne Slavonske, iz Požege, ki stoji na turški meji. Pervokrat po skorej stoletnem premolku so Jezusovci v misijonskem poslu stopili na slovensko zemljo, pervokrat povzdignili zopet svoj glas in mislim da ne bode zadnjikrat, kajti začetek je bil srečen. Prikupila sta se gospoda vsem s svojo ponižno obnašo, veliko gorečnostjo in tudi s svojo lepo slovensko besedo, s katero sta navdušeno oznanovale besedo božjo. Vse ji je rado poslušalo. Govorila sta pa tudi prepričavno, na drobno, jasno razkazovala vsako resnico, kakor je že to znana navada oo. Jezuitov. Kakor dva serčna keršanska junaka, vredna sinova sv. očeta Ignacija, napovedala sta vojsko vsem pregreham in z ostrim mečem besede božje razsekovala terdovratne serca človeške. In če le kamnite niso bile, morale so se omehčati po veliki milosti božji, ki je tote dni obilno rosila na nas.

Vidilo se je pa tudi gospodoma, da sta z zadovoljnostjo in velikim veseljem govorila, ker sta vedno pred seboj imela neštevilno množico, ki ji je zvesto poslušala.

In res moram reči, da tudi ljudstvo slovensko spoznalo je čas svojega obiskovanja in kaj nam je v zve-

ličanje. Ne samo verli Prihovljani, ampak tudi iz vse Konjiške dekanije in od vsih krajev bližnjih in daljnih so trumama v cerkev prihajali — vdeležiti se milosti sv. misijona. Vzlasti jih je bilo veliko na tisuče v nedeljo, ko smo imeli slovesni sprevod s sv. Rešnjim Telesom in pa danes, ko smo stavili sv. misijonski križ. Tudi spovednikov bilo je veliko, zadnji dan celo 32 gospodov skup.

Bilo je več tisuč obhajanih, veliko grešnikov zdramljenih in poboljšanih, veliko žalostnih potolaženih, mlačnih spodbujenih, pravičnih poterjenih in — kdo more naštetiti vse milosti in čudeže, ki se o taki priliki godijo v znotranjem človeku!

Poseben sad sv. misijona je tudi, da sta čast. očeta v fari Prihovi vpeljala društvo: a postolstvo molitve, ki je menda na slovenski štajerski zemlji prvo, in od sv. Očeta z velikimi milostmi in odpustki obdarovano. Upam, da se bo to koristno društvo od tod razširilo po vsej naši škofiji v veliki prid vsih štajerskih Slovencev. Vpeljala sta tudi družbe po raznih stanovih, za deklice, mladenče, matere in očete, ktere družbe bodo varhinje Prihovljanov pred padcem v stare pregrehe.

Bog daj in ljuba Devica Marija naj sprosi, da bode veliki trud misijonarjev v časno in večno srečo verlih Prihovljanov in vsih drugih vdeležnikov!

Častita gospoda misijonarja ostaneta še do binkoštnih praznikov tu in potem se vrneta na svoj dom v daljno Požego. Angelj Gospodov naj ji spremlja po vsih njenih potih! —

Iz Maribora. † (Zastran književne zapuščine Slomšekove.) V listu 33. „Slovenca“ smo čitali naznanilo, da hoče knjigar g. Ot. Wagner v Ljubljani izdati „vse zbrane spise Slomšekove v 2 zvezcih.“ — To naznanilo se nam nekaj čudno dozdeva, ker se spomenuti g. knjigar ni oglasil poprej pri dediču pokojnega knezo-škofa Antona Martina. Naj toraj povemo, da vsa lastnina in tedaj tudi književna zapuščina zamerlega Slomškega je naslednikova, torej sedanjega mil. knezo-škofa; da pa tudi pokojni škof pri onih delih, ki so že natisnjene, lastinske pravice knjigarjem odstopili niso, toraj se je vselej poprej poprašalo, preden se je nov natis izdal. Sedanji mil. knezo-škof so pa slovenske spise Slomšekove ravnateljstvu duhovskega semenišča v last izročili, kakor je isto ravnateljstvo tudi prevzelo izdavanje „Slomšekovih Drobčin.“ Toliko gledé pravne strani v tej stvari.

Čudno se nam dozdeva ono naznanilo tudi zato, ker ni imenovan ob enem tudi vrednik, ki ima knjigarju „spise Slomšekove“ pripravljati. Menda ni treba dokazovati, koliko je pri izdavanju knjig po smerti pisatelja ležeče ravno na vredniku, ki mora popolnoma namestovati pisatelja samega, toraj dobro poznati njegovega duha, okoliščine in razmere, v kterih je pisatelj živel in delal, ako hoče delo na dan spraviti, ki je po duhu zamerlega pisatelja. Dokler tedaj prepričani nismo, da je izdavanje Slomšekovih spisov v pravih rokah, se tudi početja tacega veseliti ne moremo, pa tudi poročstva nimamo, da bi Slomšekove dela autentiške v vsakem oziru izhajale. Tudi mislimo, da sedaj še čas ni, vnovič izdavat Slomšekove dela, ker se tako vse dobó pri knjigarjih; nenatisnjene pa je le malo več. V odoboru za Slomšekov spominek se je že misel sprožila, za slovesnost, ko bode spominek postavljen, pripraviti tudi kako lično knjižico: pa kaj in kako, se še dogovorilo ni. Tega pa naj bo slovenski svet prepričan, da karkoli se izdalo bo „Slomšekovih spisov,“ bo vse služilo blagemu namenu, v kterega se je književna zapuščina ravnateljstvu semenišča izročila, ki bode radovoljno podpiralo vsako dobro djanje pri izdavanju Slomšekovih del. —

Iz Tersta. Škofijski list mesca malega travna ima lep spis o duhovnih vajah (de exercitiis spiritualibus), II. psalm z razlagovanjem, pesem za vnebohod, in nekatere določila (n. pr. de usu pileoli in deferendo Viatico; reductio numeri missarum pro populo applicandarum; decretum de habendis collationibus magistrorum).

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Avstrija. Na političnem obnebj se kaže berljava lučica miru, kongres ali vladarski shod, kterega hočejo velike vlade sklicati, da se poravna prepir. Italija potrebuje še nekaj časa, da se popolnoma oboroži, in toliko časa se bodo tudi pripravljali za kongres, potem se bodo pa udarili, kakor je bilo l. 1859. Pred vsem bi Avstrijo radi spravili v take zadrege, da bi vojsko začela in potem bi jo dolžili napada in krivice. Napoleon je v mestu Auxerres-u očitno rekel, da se mu gnjusi nad pogodbami l. 1815. S tem je očitno povedal, kaj da namerjava. Na tihem posilja vojsko in vojskino pripravo na mejo proti Talijanskemu in Nemškemu, da bo na vse strani pripravljen. To je naj bolj žalostno in milovanja vredno za Nemčijo, za Avstrijo in Prusijo, da nobena teh vlad, če tudi zmaga, ne bo imela koristi od te vojske. Gre tudi Avstrija za Nemčijo v boj, vendar iz boja pride le kakor Avstrija. Dvakrat v 15. letih je šla Avstrija za Nemčijo v boj, dvakrat so jo popustile nemške deržave. Nevarno je v tretje skušati. Če Prusija zmaga, Avstrija zgubi svojo prevago na Nemškem; po dolgi vojski dobi tudi Nemčija vso drugačno podobo, in Avstrija ostane le samo avstrijska deržava. Prusija pa je preveč potrebna sovražnikom Nemčije, da bi jo pustili uničiti. Nemški knezi, ki so še v zvezni seji 9. u. m. večjidel stali na strani Avstrije, jeli so že omahovati; Avstrija se sme le zanašati na Saksonsko, Bavarsko, Virtemberško, pa tudi te bi odstopile, ako jim Francija obljubi, da jih varuje Prusa. L. 1815. je res dobila Avstrija po historični podlagi prevago na Nemškem, a takrat je tudi gospodovala po vsi Laški zemlji. Odsihmal se je veliko premenilo, število prebivavcev v Prusiji je skor polovico večje od tistihmal; s svojimi nemškimi deželami je Prusija toliko močna, kakor Avstrija s svojimi. Obertnija in kupčija in denarstvene zadeve so boljši na Pruskem kakor pri nas. Avstrija je zgubila svoje zaveznike na kopnem in na morji. Prusiji se pa tako rekoč samo dela. Zedinjena Italija je njena naravna in naj zvestejša prijateljica, ker korist ji združuje. Zato pa je Bismarku tako greben zrastel, zato tudi pravi, da Avstrija žugaje Italiji žuga tudi Prusiji. Če Avstrija zmaga na Laškem, Prusija ni več nevarna; če Avstrija hoče vpliv imeti na Jutrovem, mora tudi v oblasti imeti bregove jadranskega morja. Iz Italije se ne more umakniti, da se ne umakne ob enem tudi iz Nemškega, in da bi ohranila prevago na Nemškem, mogla bi povsod in zmirom zmagovati. Tako spehana in strudena bi pa vendar le Napoleona morala poslušati. Kako zelo bi bilo tedaj želeti, da bi se poravnala s Prusijo, če bi ji tudi prepustila veliki zvonec na Nemškem.

Laško. Kakor se kaže, so bili v Barleti protestanti prav sami krivi, da se je ljudstvo vzdignilo zoper nje. V god sv. Jožefa sta dva protestanta zasmehovala kat. pridigarja na prižnici in eden je pa pred cerkvijo ljudstvo hujskal zoper mašnike. Kaj čuda, da se je ljudstvo potem vzdignilo in razsajalo. — In od tega nismo nič brali v listih, kteri so hrup tako popisovali, da so človeku kar lasje po koncu stali.

(Papeževa oblast neogibno potrebna.) Napoleon III je v svojem zadnjem govoru izustil tele besede: „Potrebno je, da se ohrani in spolnuje pogodba

15. sept., pa neogibno potrebna je tudi oblast papeževa. Mož jo je zadel, pravi neki franc. list resnično: Tudi posvetna oblast je sv. Očetu potrebna prvič za rimsko mesto, da ostane kraljica mest, potem za Laško sploh, ker posvetna oblast Pijeva pa prostost in neodvisnost laške dežele ste tesno sklenjeni. Neogibno potrebna je posvetna papeževa oblast tudi za vso Evropo, kajti sedanji katoliški Rim je za Evropo to, kar je bil stari, paganski — on veže in zedinjuje dežele vsega sveta.

Potrebna, neogibno potrebna je posvetna oblast namestnika Kristusovega za Napoleona samega. Kakor je Napoleona I sreča zatonila tisti dan, ko je v ječo odpeljal Pija VII, tako bi tudi sedanja Napoleonova zvezda temnela jela z dnevom, ko bi svojim sovražnikom v roke padel Pij IX. Potrebna nad vse je papeževa oblast vsem vladarjem: če pade naj starši prestol na zemlji in najveličastnejši, se tudi nobeden drugi dolgo zderžal ne bo. —

Laški listi pripovedujejo, da sta blizo mesta Reggio v Calabrii prišla dva železničarska vradnika letošnji veliki petek v neko kerčmo in tirjala mesa. Kerčmar se izgovarja, da je danes velik post in da na ta sveti dan tudi pri mesarju ni dobiti mesa, ali naposled jima je vendar moral napraviti pišanca. Smejaje in grozno preklinjaje se vsedeta za mizo in kmalo si zmisli brezbožnika strašno hudobijo. Snameta namreč s stene britko matro, jo položita pod mizo na tla in krohotaje se — mečeta kosti vanjo. Pri tako strašnem početju ni mogla izostati očitna kazen božja. Enega je v tistem hipu, ko je vzdignil roko, napadla silna bolečina v životu, jel se je zvijati in po njem je bilo v malo trenutkih; drugega je zadel tudi koj tam mertud. Zavedil se je sicer še, ali ostal je pohabljen in lazil bo po zemlji — v dokaz očitne božje kazni!

V Monakovem so se nedavnej v mestnem zboru pogovarjali, kako po deških šolah zrak zboljšati. „Čemu to, se oglasi neka modra glavica; kdor je terdnega života, prestane že tudi v slabem zraku, piškavci pa če prej umerjò, bolje je!“ — Ne bili bi mislili, da je še kak Likurg na svetu!

Belgija. V Brüssel-u so se imeli zbrati besničarji ali frajmavrarji, da se posvetvajo, je li Bog ali ne, kakor se je že poprej bilo zgodilo v Parizu. V Belgiji ima to tudi svojo politično stran: v poslednjih časih jih je mnogo določno radikalnih pristopilo v beznice in stari liberalci, ki so do sedaj gospodovali v ložah in se jih posluževali pri volitvah za svojo stranko, se bojé novih udov, da bi ne zgubili svoje veljave pri frajmavrarjih, ko bi radikalci vodo na svoj mlin napeljevali. Ker so ti nasprotniki popolnoma nad vsako vero, bi pa ti liberalni učenjaki radi vero v Boga zato imeli, da bi odvrčevali une od svoje njive. V loži „Ami philanthropes“ je odgovoril stolnemu mojstru nov ud na vprašanje: ali veruje v Boga? kar na ravnost, da je bogotajec, in da si ravno mu je „Castiljivi“ to reč hotel pojasniti, da tukaj se ne govori od Boga, kakoršnega mašniki oznanjujejo, ampak od stvarnika vesoljstva, vendar ni hotel kandidat kar nič poterčiti. Peljali so ga ven, da bi se mojster s svojimi posvetoval o njem, in sklenili so, da naj se sprejme brez navadnih vprašanj. Zrel je pač dosti!

V Parizu se je ustanovila družba učenih izmed katoličanov, protestantov pa judov s tem namenom, da sestavi in izdá tako sv. pismo, s kakoršnim bi bilo vsem tem veram vstreženo. Katoliški družniki (med njimi je nekaj prav dobro znanih in učenih mož n. p. o. Hyacinthe, Gratry, Montalembert) so prvi spoznali,

da ne more nič biti s to poskušnjo, in so odstopili. Tako se je razbilo to zares nekako čudno-čudovito početje.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. V Doberničah je sedanji farni oskerbnik gospod Matija Marolt za fajmoštra poterjen.

V lavantinski škofiji. Gospod Fr. Kranjc, dosedanji vikar v Ptujju, je postal župnik pri sv. Marjeti blizo Ptuja; g. Blaže Rotnik pa župnik pri sv. Marjeti blizo Laških toplic; vikar v Ptujem g. And. Vuk, in mesto njega pride za kaplana v Ptujju g. Mat. Rola; mesto njega v šent Jur na Šavnici g. Jož. Kukovec iz Frama, in tje g. Šim. Pihler, do sedaj v pokojju. G. Jan. Cocaj, do sedaj v pokojju, pride za kaplana k sv. Jakupu v Dolu. — Umerl je g. dekan J. Keše 23. maj. v Begnah na Kranjskem.

Dohodki in stroški za Slomšekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa 824 gold. 67 kr., 2 cesarska zlata in 1 križasti tolar. — Gospodje: Pikel, stolni prošt v Mariboru 50 gold., Modrinjak Matija, dvorni kaplan v Mariboru za prvokrat 10 gold., Ciringer Jernej, župnik v Pušavi 2 gold., Bizjak, duhovni oskerbnik kaznivnice v Gradiški 3 gold., šolarji in šolarce iz Št. Jungorske fare 4 gold.; — v Lenarčki dekaniji so darovali gospodje: Tutek Juri, dekan pri sv. Lenartu v slov. goricah 5 gld. 25 kr., Šrol France, kaplan pri sv. Lenartu v slov. goricah 5 gold., Knez Slavoljub, bilježnik pri sv. Lenartu v slov. goricah 5 gold., Blanter Vilhelm, koncipient pri sv. Lenartu v slovenskih goricah 2 gold., Rob Jožef, pisar pri sv. Lenartu v slovenskih goricah 1 gold., Zarman Franc, pisar v slov. goricah 1 gold., Milošič Mihael, provisor pri sv. Benediktu 5 gold., Poterč Vekoslav, kaplan pri sv. Benediktu 2 gold., Jagrič Juri, kmet pri sv. Benediktu 50 kr., Munda Vido, župnik v Negovi 2 gld., Jančar Francišek, kaplan v Negovi 5 gold., Fekonja Janez, tesar v Negovi 15 kr., Domainko Jožef, kmet v Negovi 20 kr., fara sv. Bolfanka pri Biši 19 gold., gospod Slanič Franc, župnik pri sv. Bolfanku 5 gld., Franciškanski samostan pri sv. Trojici 5 gld. 10 kr., gospodje: Kranjec Jožef, učitelj pri sv. Trojici 20 kr., Kovačič Peter, podučitelj pri sv. Trojici 50 kr., Mulec Franc 10 kr., Strah Janez, župnik pri sv. Rupertu 5 gold., Stiper Janez, kaplan pri sv. Rupertu 5 gold., Divjak Jože, župnik pri sv. Ani na Krembergu 5 gold., Lezener Jakob, tržan pri sv. Lenartu 1 gold., Divjak Jože starši, župnik pri sv. Benediktu 5 gold., v Jurjuški dekaniji so darovali gospodje: Kocbek Juri, dekan pri sv. Jurji 1 gold. 50 kr., Urban Juri, kaplan pri sv. Jurji 3 gold., Roba Matija, kaplan pri sv. Jurji 2 gold., Kramberger Lovro, župnik pri sv. Križu višje Lotomera 1 gold., Sattler Martin, kaplan 1 gold., Stranjšak, kurat pri sv. Mihaelu v Veržeju 3 gold., Ermenec Franc, kaplan v Lotomeru 2 gold., Lorenčič Franc, župnik pri Malinedli 1 gold., Klosa Franc, župnik pri Malinedli 1 gold. 50 kr., Meglič Franc, kaplan pri Malinedli 50 kr., Rubin Martin, župnik pri Kapeli 1 gold., Kurnik Janez, župnik pri sv. Petru v Radgoni 3 gld., Rantoša Juri, kaplan 1 gold., Ferenc Janez 2 gold., sretna vereženjskega varoša 4 gold., Arzenšek Juri, župnik v Žusemu 5 gold., Kajtna Andrej, kaplan v Podsredi 2 gold. Premilostivi knezoškof ljubljanski so poslali kot zbirko od deset dekanij 205 gold. 20 kr., iz gornjegradске dekanije sem prejel 67 gold., iz kanalske dekanije 17 gld. 50 kr., iz voženišne dekanije 69 gld., gospodje: dr. Bleiweis, vrednik „Novic“ 51 gold., Pavalec Juri, kaplan v Cmureku 3 gold., Niederhofer, kaplan pri sv. Petru pri Otersbahu 1 gold., Kovačič Martin, profesor bogoslovja v Mariboru 20 gold., Kandut, špiritval v Mariboru 5 gold., od mariborske dekanije 102 gold., člani mariborske čitavnice so darovali 8 gold. — Skupaj 726 gold. 94 kr. Skupnina vseh dohodkov 1551 gold. 61 kr. — Za poštnino se je porabilo 1 gld. 5 kr., tedaj še ostane čistih dohodkov 1550 gld. 56 kr., 2 cesarska zlata in 1 križasti tolar.

O p a z k a. Imena dariteljev ljubljanske škofije, gornjegradске, kanalske, voženišne in mariborske dekanije in zbirke gosp. dr. Bleiweisa se bodo prihodnjič oznanila.

V Mariboru 1. maja 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.